

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82789,Plebański-Jerzy.html>
2022-10-05, 13:43

Plebański Jerzy

PLEBAŃSKI Jerzy (7 V 1928, Warszawa – 24 VIII 2005, Ciudad de México), fizyk, syn Józefa Adama, inżyniera radiotechnika, i Heleny z Rosińskich. W latach 1947–51 studiował fizykę na UW, następnie został zatrudniony w Instytucie Fizyki Teoretycznej UW. Specjalizował się w fizyce teoretycznej najpierw pod kierunkiem W. Rubinowicza. W 1954 uzyskał stopień doktora na podstawie rozprawy *Functional Representation of the State Vector in the Quantum Field*. Szybko jednak rozpoczął współpracę z L. Infeldem. Już w 1953 ukazał się ich pierwszy wspólny artykuł *Electrodynamics without Potentials* („Acta Physica Polonica” t. 12, 123). Potem opublikowali jeszcze kilka prac, zawierających ważne wyniki dotyczące równań ruchu w ogólnej teorii względności. Podsumowaniem tych wspólnych prac była ich książka *Motion and Relativity* (Pergamon Press i PWN, Warszawa i Londyn, 1960). W latach 1958–60 przebywał w Institute for Advanced Study w Princeton oraz na University of California w Los Angeles. W tym okresie nawiązał kontakty naukowe z wybitnymi relatywistami amerykańskimi (J. Stachel, J. A. Wheeler). W 1962 uzyskał tytuł profesora. Pełnił funkcję prorektora UW w latach 1969–73. W 1964 opublikował pracę *The Algebraic Structure of the Tensor of Matter* („Acta Phys. Polonica” t. 26, 963), w której wprowadził tensor nazwany tensorem Plebańskiego.

W 1973 P. wyjechał na stałe do Meksyku, gdzie był profesorem i jednym z twórców Instytutu Studiów Zaawansowanych przy Instytucie Politechnicznym „Centro de Investigacion y de Estudios Avanzados (CINVESTAV)”. Podczas pobytu w Meksyku utrzymywał ścisłe kontakty z fizykami polskimi i często gościł ich w swym instytucie. Za wybitny wkład w rozwój fizyki w Meksyku otrzymał wysokie odznaczenie: Krzyż Komandorski Orderu Orła Azteckiego

P. był autorem pionierskich prac z ogólnej teorii względności i

fizyki matematycznej, które zapewniły mu trwałe miejsce w historii nauki. Uzyskał oryginalne i istotne wyniki w elektrodynamice nieliniowej oraz w technikach kwantowania opartych na algebrze Moyala. Najważniejszym jego wynikiem było pokazanie, że wszystkie próżniowe i samodualne rozwiązania równań Einsteina spełniają jedno tylko równanie, które nazywane jest równaniem Plebańskiego. Wprowadził także opis dynamiki pola grawitacyjnego za pomocą dwuformy w przestrzeni spinorowej i jednoformy koneksji spinorowej, który 10 lat później okazał się pionierski w kontekście próby kwantowania grawitacji. Do jego wybitnych prac należy opracowana wraz z Andrzejem Krasieńskim monografia *An Introduction to General Relativity and Cosmology*, Cambridge University Press (2006).

Kto jest kim w fizyce, Polska 1993, Poznań 1993.

Andrzej Kajetan Wróblewski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)